

MARNOTRAWNY (18) ai

Pierwsze a oraz o jasne; -traw- (13), -traw- (4); -traw- BielKom, ArtKanc, SkarKaz; -traw- : -traw- LatHar (3:1).

sg m N marnotrąwny (1). ◇ D marnotrąwn(e)mu (1). ◇ A marnotrąwny (2), marnotrąwn(e)go (1). ◇ I marnotrąwnym (4). ◇ L marnotrąwnym (2). ◇ pl G marnotrąwnych (1). ◇ A m pers marnotrąwn(e) (2). subst marnotrąwn(e) (1). ◇ I m marnotrąwn(e)mi (1). ◇ L marnotrąwnych (2).

Sł stp notuje, Cn s.v. rozrzutny, Linde XVIII w.

1. Skłonny do rozrzutności; trwoniący lekkomyślnie wszystko, co posiada; damnosus, dissolutus, effusus in luxum, impendiosus, insolens, luxuriosus, perditus, prodigus, profusus, sumptuosus Cn (9) : Tymże łpofobem dobrá márnotravných lidí: Rychley ie łotr/ kołterá/ pochlebcá wyludzi. *KlonWor* 57.

Wyrażenie: »syn marnotravný« [nie występuje w tekście Pisma Św.] [szyk 5:2] (7): WerGośc 221; WerKaz 299; Ilekroć iedno chciałeś się do niego/ iáko łyn márnotravný/ náwroćić/ przyiął cię w łáłkę ochotnie LatHar 675, 132, 141, 145; SkarKaz 348b.

Przen: Nawrócony grzesznik (1) :

Wyrażenie: »marnotravný synaczek« (1): O Oycze náłz dobrotliwy/ ráczże nam być miłostíwy/ nas márnotravné Synacžki/ przyimi w łáłkę nieboracžki. ArtKanc D9.

2. Związany z lekkomyślnym trwonieniem dóbr, rozrzutnością (6) : iż wiele łynów pierworodnych y łtárlžych po śmierći rodziców łwych łwowlonie bez żadnéy boiáźni y względu máiętność oycowlką márnotravnym zbytkiem vtracáią [*sumptu prodigo effundunt JanStat 562*] *SarnStat* 593; Kofzt márnotravný náłzy czynią/ ná łzáty z máterij cudzoziemłkich. *GrabPospR Kv [idem N4], K4, N4.*

*W przeciwstawieniach: »marnotravný ... oszczymny, pożyteczny« (2): która [konstytucja] każe/ áby ten ktory rycerzem będąc/ márnotravnie delikáckich obcych cudzoziemłkich potrzeb in victu et amictu vżywa/ á do boiu nic gotowego nie ma/ [...] áby táki wzdám/ nim pocźnie márnotravné y proźne kofzty czynić/ w przod pożyteczny łobie/ Pánu łwemu y oyczyźnie łwey powinny kofzt vczynił/ ná potrzeby do boiu GrabPospR K4v; A iż zá złym y márnotravnym łzáfunkiem wielkie zbiory vpadáią/ á w dobrym rzádzie y w olzczymnym rołchodzie znáczna bywa łporzýć. *VotSzl D4.**

W charakterystycznych połączeniach: marnotravný koszt (3), szafunek, zbytek.

Szeregi: »marnotravný i proźny« (1): áby táki wzdám/ nim pocźnie márnotravné y proźne kofzty czynić/ w przod pożyteczny łobie/ Pánu łwemu y oyczyźnie łwey powinny kofzt vczynił GrabPospR K4v.

*»zły i marnotravný« (1): *VotSzl D4 cf W przeciwstawieniach.**

3. Na darmo stracony, bezużytecznie miniony (3) : *BielKom B3v; Cząłtka dniow mych w złym iest przełzła wmarnotravných czáliech/ nie inego nie przyniołła/ lecz łtrach za każdy grzech SeklPieś 20; ták iż czáłu potrzeby mielibychmy się do czego rzucić/ [...] nie ciemiężac vbogich poddáných Poborem/ nie práktykuiąc oń ná márnotravných Seymiech. *VotSzl E2.**

Synonimy: marnotratny, utratny.